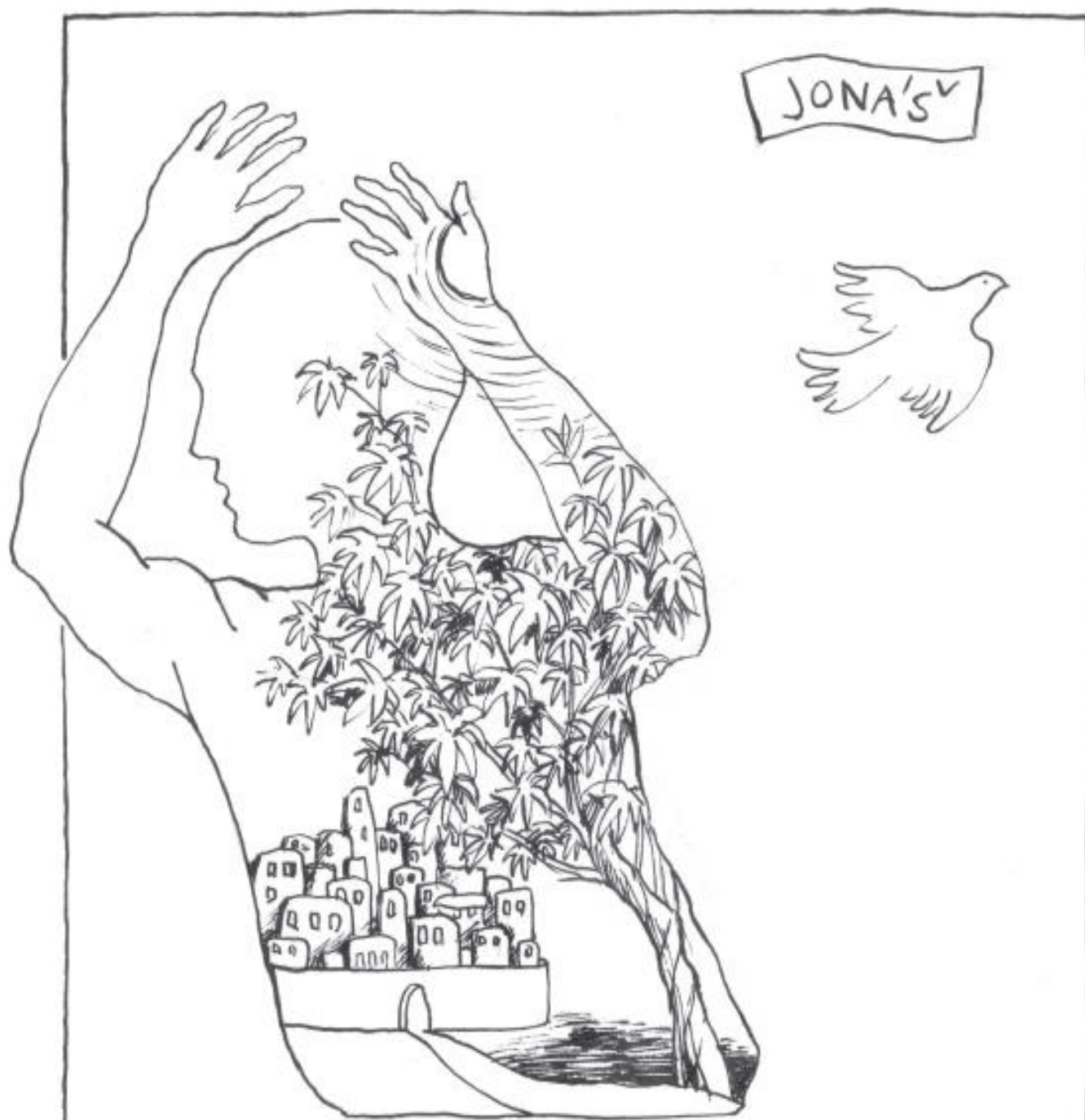


SETKÁVÁNÍ

Brněnský evangelický měsíčník

2021 / 5



Hospodin řekl: „Tobě je líto skočce, s kterým jsi neměl žádnou práci, jemuž si nedal vzrůst; přes noc vyrostl, přes noc zašel. A mně by nemělo být líto Ninive, toho velikého města...”

Jonáš 4, 10

ÚVODNÍK

Milé čtenářky, milí čtenáři,

chtěla bych se s Vámi podělit o jedno významné setkání.

Známe se teprve od loňska. Nejdřív jen z doslechu. Pak naživo. Ale většinou nás dělila velká vzdálenost. Postupně jsme se začali seznamovat. Naše setkání trvají obvykle jen krátký okamžik čítající pár vteřin. Abych to upřesnila, já o něm vím, ale on o mně ne. Zůstávám schovaná a tvářím se značně nenápadně. Zatím se mi to docela daří.

Díky internetu jsem o něm už mnoho zjistila. Třeba to, že má rád ryby tak jako já. Nebo že oba žijeme na jižní Moravě stejně dlouhou dobu. Oblibuje vysoké stromy, hlavně ty listnaté. Má hodně příbuzných. Všechny si je ještě nepamatuju. Je dost tichý, moc toho nenamluví. Ale je skvělý muzikant, má krásně melodický hlas s velkým rozsahem. Nejraději však sleduji jeho pohyb. Jako kdyby tančil. Něco takového jsem u nikoho dalšího neviděla. Úplně mě svým tancem očaroval. A co se mi taky dost líbí, je, že patří k ochráncům přírody. Sbírá odpadky, pečuje o krajinu. Vyznává zkrátka podobné hodnoty jako já.

Hodně cestuje. Obzvlášť v zimě rád navštěvuje státy jižní Evropy. Když se vrátí, voní mořem a dálkou. Dbá pečlivě na svůj vzhled. Vždy je čistý a upravený. Je štíhlé postavy, urostlý, tak kolem sto osmdesáti centimetrů. Má rád bílou, červenou a hnědou. V barvách se tedy moc neshodneme.

Co bych Vám o něm ještě řekla? Málem bych zapomněla. Jmenuje se luňák červený.

Díky němu se mi daří zvedat oči od monitoru, na který jsem poslední měsíce nalepená nezdravě moc. Dívat se z okna a pozorovat proměňující se přírodu. Tyhle obrazy by mi snadno utekly. Díky němu častěji koukám do oblak a mám určitě víc radosti. Taky mi víc než jindy vyletí z pusy děkovaná modlitba beze slova. Díky za to, co je kolem mě. Díky, že je to všechno tak dobře zařízeno. Díky, že je to i pro mě a že tady můžu být.

Omezení setkávání, uzavřenost doma, v domě je někdy nesnesitelná. Ale když pozoruji luňákův let, tu svobodu a volnost, dává mi to naději, že tenhle vzácný dar zase jednou dostaneme. A zároveň myslím na to, jak my lidé dokážeme druhým brát jejich svobodu. Svým jednáním, mluvením, tím, jak prosazujeme sebe sama. Je to paradox, že možná právě teprve teď, když jsme my lidé do nějaké míry nesvobodní a omezení, mají jiní tvorové volnost a pokoj.

Přeji Vám překvapivé výhledy a radost ze všech nesamozřejmých setkání.

Iva Květonová

KALENDÁRIUM

Kryštof Kolumbus

1451 – 20. květen 1506

Kryštof Kolumbus zemřel 20. května 1506 ve Valladolidu. Zahořklý, zatrpklý. Zklamaný. Nikdo od španělského dvora se neobtěžoval na jeho pohřeb. Na pohřeb „admirála oceánů“, který objevil Ameriku.

Na počátku Kolumbovy velké cesty byl vlastně hrubý omyl. Kolumbus studoval staré mapy a dospěl k závěru, že mezi Kanárskými ostrovy a Japonskem je pouhých šedesát stupňů zeměpisné délky a že mu stačí překonat necelé čtyři tisíce kilometrů. Ve skutečnosti je Japonsko vzdáleno od ostrovů více než sedmnáct tisíc kilometrů a téměř 200 stupňů zeměpisné délky. Kdyby Amerika neexistovala a Kolumbus by na ni při své „cestě do Indie“ nenarazil, ztratil by se zřejmě nenávratně kdesi v Atlantském oceánu. A my bychom museli možná ještě několik století čekat, než by se k nám do Evropy dostaly brambory, papriky a chilli papričky, rajčata či kukuřice. Kolumbus měl štěstí, ale to, jak známo, přeje připraveným. Říká se, že když umíral, stále ještě se domníval, že doplul do Indie. Je to možné, ale když v roce 1498 na své třetí výpravě přistál na březích Jižní Ameriky, napsal si do deníku: „Našel jsem velký, dosud neznámý světadíl, jiný svět, v němž křesťané najdou mnohá potěšení, a naše víra na velkém bude vzestupu. Našel jsem pozemský ráj.“

Z první výpravy se Kolumbus sice vrátil jako vítěz, ale Isabela Kastilská a Ferdinand Aragonský současně neskrývali zklamání. Čekali, že se vrátí s nákladem zlata, perel, hedvábí, vzácného koření a slonoviny, ale Kolumbus přivezl jen hrstku zlatých kroužků, kterými si Haitané zdobili nosy, pár papoušků a tabák. Ani druhá a třetí cesta nebyly o moc úspěšnější. Čtvrtá výprava, kterou dal dohromady s velkými obtížemi, byla vyloženě smolná. Aniž to tušil, proplul kolem pobřeží střední Ameriky, podél říše Aztéků, jejíž bohatství si ani neuměl představit. Do Evropy se vrátil s prázdnou. Pak už toho jejich Katolická Veličenstva měla dost. Kolumbus byl zavržen, vypuzen, zapomenut.



z knihy Kalendárium Miroslavy Burešové,
Praha 2011, vybral Jiří Gruber

BYLO

Velikonoce 2021 v brněnských sborech

Brno-Židenice

Postní guláš

Už ani nevím, kdo přišel s nápadem postního guláše pro Podané ruce. Každopádně to byl nápad dobrý. V půli března byla sborovými kanály rozeslána výzva, aby lidé přinesli v neděli 28. března několik porcí guláše (podle nejlepší domácí receptury). Cílem bylo připravit alespoň 60 porcí a odvézt je k obědu klientům střediska Podané ruce na Vlhké. Klienty tohoto střediska jsou muži a ženy bez domova, často závislí na alkoholu a drogách. Na Květnou neděli jsme všechny přinesené sklenice, hrnečky a obědonosiče s gulášem slili do velkých hrnců a ve sborové kuchyňce je ohřáli. Sešlo se jistě více než 60 porcí, navíc výborné evangelické bábovky a buchty. Pěkně zatepla jsme drahocenný náklad převezli do střediska na ulici Vlhká. Klienti i zaměstnanci neskrývali nadšení, že po delší době bude konečně MASO. Vyprávěli nám, že v posledních týdnech dostali několikrát od různých společenství jídlo na oběd nebo večeři. Vždy se však jednalo o pokrmy vegetariánské nebo dokonce veganské. Svým gulášem jsme tak klientům přinesli nefalšovanou předvelikonoční radost. Bábovky a další pečené zůstaly trochu ve stínu, ale také potěšily.

Veliký dík patří všem, kteří pekli a vařili, ohřívali, přeléváli a převáželi.

Ondřej Sláma

Velikonoce 2021 v židenickém sboru

Už letošní Květná neděle, úvod do Velikonoc, se v Židenicích velmi vydařila. Látkové figurky, které rozložené kolem stolu Páně názorně předváděly jednotlivé příběhy pašijového týdne, se líbily dětem, ale i dospělým. Myslím, že vznikla i docela bohatá fotodokumentace.

Zelený čtvrtek, už opravdový vstup do Velikonoc. Bohoslužba na rozdíl od předchozích let kvůli proticovidovým opatřením v kostele, ne v modlitebně. Připomínka poslední Ježíšovy večeře s učedníky. Kázání, večeře Páně. Jediná bohoslužba v roce bez požehnání.

Velký pátek. Dopolední bohoslužba dvakrát za sebou. Čtení z Markových pašijí několika členy sboru. Kázání, večeře Páně. Slavnostní vážná atmosféra.

Bílá sobota přinesla něco v Židenicích nezvyklého. Velikonoční vigílii. Sešli jsme se večer v 19 hodin u katolického kostela Cyrila a Metoděje. Počasí se asi pokoušelo nás od akce odradit, proti předchozím dnům byla docela zima a pršelo. Ale my jsme se nedali. Přišli jsme zachumlaní do bund a čepic a s deštníky. V parku u kostela jsme zapálili velkou svíci (měl by se prý

zapalovat přímo oheň, ale to jsme si netroufli, tak odvážní zase nejsme). Sestra farářka krátce vysvětlila, o co půjde, Magda Šrubařová krásně zazpívala Exultet, pomodlili jsme se, od velké svíce jsme zapálili svíčku malou, umístili ji do uzavřené lucerny, lucernu světili Markétce a Františkovi Tulcovým a vyrazili na cestu. Za pomalého stmívání přes Židenický kopec. Počasí se poněkud umoudřilo, pršelo jen občas. Dívali jsme se dolů na pomalu se rozsvěčující Brno. Na jednotlivých zastávkách se četly starozákonní texty – čtení noční stráže (s postupujícím večerem a ubývajícím světlem s pomocí baterek). Už za úplné tmy jsme takto dorazili do Akátek a pak z kopce dolů ke hřbitovu na poslední zastávku a pak už rovnou přes Starou osadu do kostela. Kostel tmavý, se zvláštní atmosférou, nejsme zvyklí tam být v pozdní večerní dobu.



A najednou světlo – od nového paškálu zapáleného od svíčky z lucerny i od menších svíček v našich rukách. Světlo, které potvrzovalo, že ten, který dal sebe v oběť za nás, Ježíš Kristus, vstal z mrtvých. Hluboký zážitek – a myslím, že nemluvím jen za sebe. Potom ještě kázání, večere Páně, obnovení křestních vyznání.

A Velikonoční neděle, Hod boží velikonoční. Zase dvě dopolední bohoslužby, kázání, večere Páně. A slavný chorál: Buď tobě sláva, jenž jsi z mrtvých vstal! Smrt již nemá práva, vítěz tys a král!

Byly to požehnané Velikonoce.

Milena Dočkalová

Texty i obrázek převzaty ze Sborového zpravodaje ČCE Brno-Židenice.

Brno-Husovice

Kdyby mi někdo před časem řekl, že na Velikonoce budeme sedět u počítače a sledovat bohoslužby on-line, nevěřila bych.

Covidová doba nás všechny naučila více používat techniku. Sborové aktivity jako staršovstvo a biblické hodiny probíhají nyní on-line.

V Husovicích na Zelený čtvrtek proběhlo pomocí videokonference čtení pašijí, letos podle Lukáše. Na Velký pátek bylo kázání na sborovém webu a na Velikonoční neděli byly bohoslužby opět pomocí videokonference. I nedělka dětí proběhla on-line.

Děkujeme všem, kdo se podílejí na on-line bohoslužbách a zvláště pak Štěpánovi.

Jaroslava Procházková

Brno II

Slavení letošních velikonočních svátků bylo samozřejmě i v našem sboru ovlivněno karanténními opatřeními, oproti loňsku však naštěstí nikoli zásadním způsobem. Povolená účast ve výši 10 % kapacity kostela znamená v případě Blahoslavova domu 25 přítomných, v Tišnově šest až sedm.

Na Zelený čtvrtek se v Blahoslavově domě konalo večerní shromáždění se čtením pašijí, členové sboru, kteří se kvůli omezením nemohli shromáždění účastnit, mohli využít příprav k domácí pobožnosti, které dostali spolu s velikonočním sborovým dopisem. Na Velký pátek se konaly služby Boží s vysluhováním svaté večeře Páně, a po nich pak kratší pobožnosti s vysluhováním, a to ve třech termínech během dne; této možnosti využilo více než osmdesát členů sboru. Na Bílou sobotu se konalo malé večerní shromáždění se čtením oddílů Písma, které upomínají na Boží záchranné jednání; také pro sobotní večer dostali členové sboru podklady k domácí pobožnosti. Na Velikonoční neděli pak byli všichni zváni k slavnostním bohoslužbám spojeným se svátostí, anebo opět k pobožnostem s večeří Páně ve třech termínech během dne; celková účast byla téměř stejná jako v pátek. V Tišnově jsme služby Boží slavili v pátek a v neděli, a to nadvakrát, tak, aby aspoň část z účastníků bohoslužeb měla možnost se účastnit.

Členové sboru tak měli vždy možnost účasti při bohoslužbách anebo možnost slavení domácí pobožnosti. Účast na 'svátosti přes internet' jsme nepodporovali.

Po několika diskuzích ve staršovstvu a po loňském zkoušení různých způsobů slavení svátosti jsme dospěli k takové podobě svátosti, při které

jsou živly podávány ve formě jednotlivých porcí chleba a vína v malých skleněných pohárcích. Při omezeném počtu (viz výše) jsme slavili v jediném kruhu kolem stolu Páně.

Loni bylo možné vnímat určité rozpaky přistupujících nad tím, že vysluhování svátosti probíhá jinak, než jak jsme byli po léta zvyklí. Letos již převládala vděčnost za společné slavení bohoslužeb, a v neděli také již radost ze společného slavení Kristovy přítomnosti.

Martin Horák

Brno I

Navzdory pandemickým opatřením a nouzovému stavu jsme v Brně I prožili Velikonoce v milém společenství. Bohoslužby s večeří Páně jsme slavili na Zelený čtvrtek v Červeném kostele a poté na Velký pátek a na Vzkříšení Páně v obou kostelích, v nichž se scházíme. Bohoslužby na Velikonoční pondělí byly rovněž v Červeném kostele. Co se kapacity týká, příležitost k bohoslužbám byla tedy možná pro všechny, kteří se chtěli vypravit. Mysleli jsme ale také na mnohé, kterým v tom zabránila nemoc, karanténa anebo nemožnost cestovat. Ze všech bohoslužeb v Červeném kostele bylo možné poslouchat přenos na internetu a nabízeli jsme také domácí bohoslužby s večeří Páně.

Na Zelený čtvrtek jsme vyslechli pašijové čtení podle evangelisty Lukáše a k jednotlivým momentům v závěru Ježíšova života jsme si připomínali slova žalmů. Myslím, že zvláště v těchto chvílích, kdy se mnozí potkáváme zřídka, bylo působivé a vzácné, že se ve společném čtení střídali sestry a bratři z našeho sboru. Zpěv shromáždění je omezen, a tak nás písněmi provázela Jana Grombířková. Bohoslužby na Velký pátek vedla Jana Hofmanová, v neděli nám vedením bohoslužeb posloužil Martin Grombířík a v pondělí Jiří Šimsa. Mládež připravila nahrávku pro děti k Velkému pátku a na neděli Vzkříšení Páně, obě jsou na našich stránkách a Youtube kanálu.

Je pěkné a povzbudivé, že i když jsou shromáždění do určité míry omezená, v posledních měsících se do přípravy i průběhu bohoslužeb zapojuje více lidí (nejen z řad staršovstva) a tak se navzájem posilujeme ve víře a sdílení evangelia. Bohoslužby jsou pestré a těšíme se na vzájemná setkání. Jsme vděční, že tomu tak bylo i o Velikonocích, a těšíme se, že se snad brzy podaří pandemii zmírnit a připojí se i bratři a sestry, kteří se v této době sborového života účastnit nemohou.

Jana Hofmanová

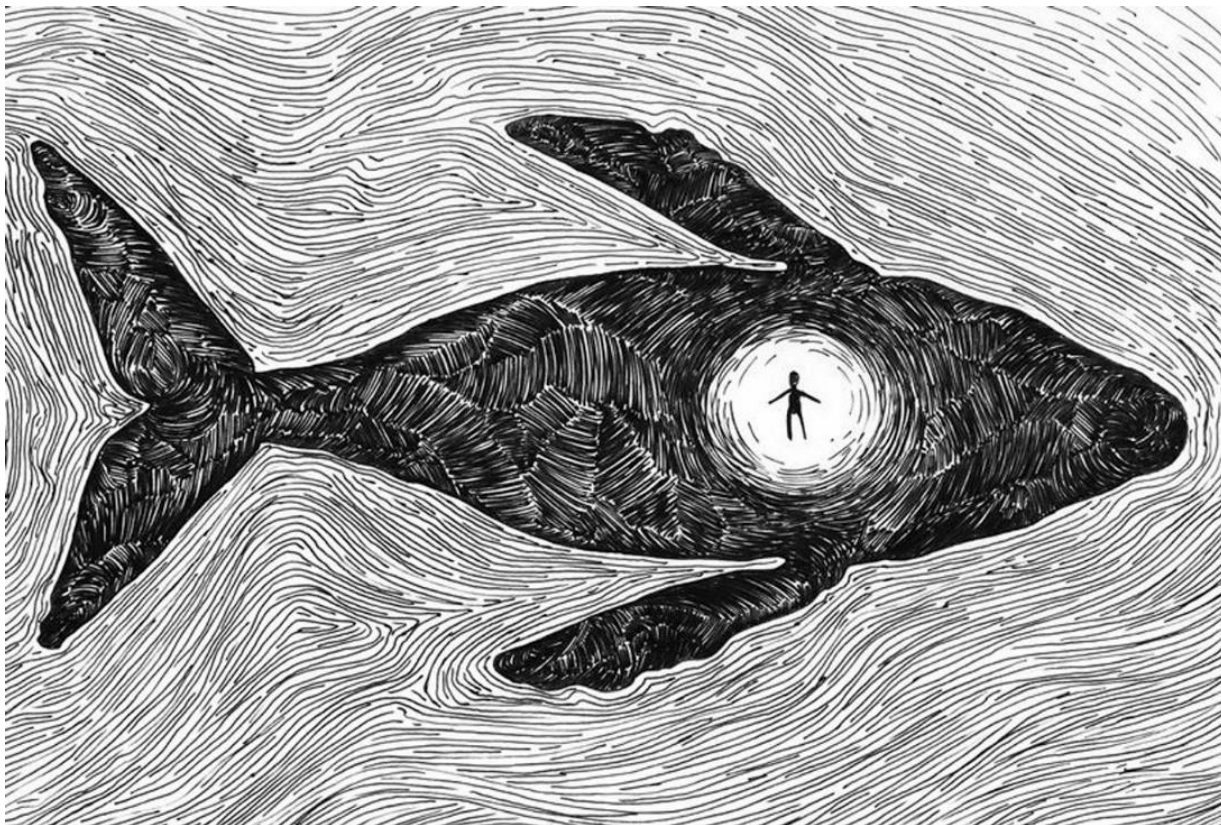
DVANÁCT PROROKŮ

Jonáš

„Ten Jonáš to byl prorok, ale jinak získal slávu, ve velké totiž velrybě málem přišel o hlavu...“, zpívá se v jedné písničce z animáku Dobrodružství pirátů v zeleninové zemi. Film jsem neviděla, navzdory tomu, že mi jej mládežníci svorně doporučovali. Slova písničky však poměrně přesně vystihují výhodu i nevýhodu knihy Jonáš – její barvitost.

Knihu Jonáš tvoří čtyři ne právě dlouhé kapitoly. Lze ji snadno přečíst za odpoledne, za večer. Zvládnout to mohou bez větších nesnází i konfirmandi. Navíc se děj docela snadno pamatuje, protože se nejedná o soubor prorockých výroků, ale o novelu, souvislé, prokomponované vyprávění. Tím se kniha Jonáš zřetelně liší od ostatních z Dvanácti proroků, mezi něž patří. Nejde ovšem o popis historické události, pouze chce Boží slovo tlumočit v podobě dramatického příběhu.

Knihu zpracovává velmi staré prorocké motivy. Hlavní postavou je prorok z 8. stol před Kr. Dnešní podoba textu pochází ovšem až z prostředí poexilního židovstva (asi 5-4. století), z doby, kdy Ninive žilo už jen ve vzpomínkách. Jde o téměř legendární vyprávění (Jonáš trávící tři dny v útrobách ryby, rostlina vzrostlá přes noc, izraelský prorok v asyrském městě, kterého poslechnou všichni od krále po dobytek...).



Vyprávění se vyrovnává s duchovním rozpoložením poexilního židovstva, ohroženého sklonem k samospravedlnosti, zahleděnosti do vlastních problémů, úzkoprsosti a přezíravým postojem k pohanům. Příběh takto zpotvořenou víru konfrontuje se základními starozákonními důrazy na vyvolení Izraele pro všechny národy a Boží jedinečnou svrchovaností.

Prorok Jonáš (syn Amítajův z Gatchéferu, viz 2Kr 14,25), působil za vlády Jarobeáma II., tedy v 8. století před Kristem. Někteří autoři se domnívají, že byl prominentním žákem Elíšovým (Klaas A.D.Smelik, Jewish Encyclopedia), který pomazal Jehúa za krále. O „znamení proroka Jonáše“ mluví Ježíš, který přirovnává tři dny v útrokách ryby ke třem dnům, které Syn člověka stráví v hrobě, a dává svým posluchačům za příklad pokání Ninivských po Jonášově výzvě. Jméno Jonáš znamená „Holubice“. V Bibli i mimobiblické literatuře jde o častý symbol. Holubici vypouští Noe a ta se stává zvěstovatelkou nové milosti. V prorockých knihách Starého Zákona je hlas holubice obrazem zármutku a pokání. I Jonáš se má stát nejen zvěstovatelem soudu, ale i pokání a milosti. Skutečnost, že v knize samotné není Jonáš označen jako prorok, chce zřejmě připomenout, že Bůh svobodně zasahuje a se svým poselstvím může poslat kohokoli.

Úskalím knihy Jonáš je to, jak snadno lze sklouznout k mechanickému zjednodušení příběhu: Jonáš dostane úkol, neposlechne Hospodina a uteče, Hospodin na něj sešle bouři a nechá ho spolknout velrybou. Načež se Jonáš polepší, poslušně jde do Ninive a Ninivští se díky němu obrátí a příběh dobře skončí. Příběh je však daleko subtilnější. Boha nelze zachytit smysly, Jonáš ho stěží slyšel akusticky „na vlastní uši“. Slovo se k němu „stalo“, bylo to dění, proces, kdy Jonášovi svitlo, co je jeho posláním. A strach, který ho hnál na druhý konec světa, je pochopitelný. Kdo by chtěl radikální islamisty v Mosulu (nedaleko Ninive) jít volat k pokání za činy, kterých se dopouštějí?!

Další důležitý moment je, že příběh zvěstuje jako celek, nelze ho tedy zkrátit, například jen na první polovinu, jak se často děje. První polovina o záchraně se vypráví tak barvitě a naléhavě především proto, aby posluchači a čtenáři vynikla nemilosrdnost Jonášova postoje v druhé polovině. Základním Jonášovým malérem není útěk před Hospodinem, ale úzkoprsost víry a samospravedlnost. Příběh rozhodně nechce vyhrožovat, že Pán Bůh si „každého najde“.

„...vcítění a milost, ode mě k vám a naopak, tak to chce Bůh a tak to řek', a o to tady jde! Jonáš to byl prorok, nezmoudřel ani za rok... ..no, nedošlo mu to!“

Tak pokračuje písnička z animovaného filmu. Samotná kniha však nechává tuto otázku otevřenou, podobně jako Ježíš nechá otevřený závěr podobenství o marnotratném synu (a jeho nahněvaném starším bratrovi). Bůh nekárá Jonáše za to, že se hněvá (tomu člověk zabraňuje těžko), ale

ptá se, o čí změnu tu má jít. Má se snad změnit Hospodin ve svém milosrdenství?

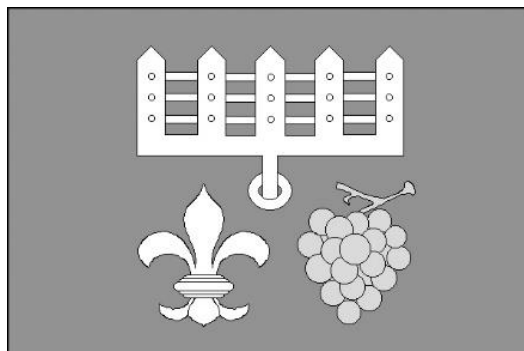
Co dělá Boží milost s námi? Mění nás? Nebo spíš zlobí a šťve? Tuhle otázku klade příběh o rozkaceném prorokovi nám.

Saša Jacobea, s použitím materiálů z webu katecheze.evangelnet.cz

Z EKUMENICKÉ POUTI 2020

Diváky

Počátkem 13. století vlastnil Diváky Lev z Klobouk, který založil premonstrátský klášter v Zábrdovicích a věnoval mu své nemovitosti – v listině z roku 1237 stvrdil papež Řehoř IX. majetek kláštera včetně Divák. V roce 1262 prodal zábrdovický klášter Diváky klášteru augustiniánek *Cella Sanctae Mariae* v Brně s tím, že cena bude uhrazena postupnými splátkami. Roku 1278 byl však klášter augustiniánek vypálen a zničen vojsky Rudolfa Habsburského, takže ztratil možnost cokoliv splácet a zábrdovický klášter žádal Diváky zpět. Vleký soudní spor mezi oběma kláštery se podařilo urovnat teprve r. 1287 tím, že augustiniánky postoupily zábrdovickému klášteru náhradou jinou nemovitost a Diváky si ponechaly. Někdy před rokem 1351 byl na horním konci vesnice postaven kostel Nanebevzetí Panny Marie. Nejspíše ve stejné době se začala na svazích Staré hory pěstovat vinná réva.



Klášter augustiniánek ale v 16. stol. zcela zanikl a jeho objekty v Brně i jeho majetek daroval Rudolf II. 24. září 1578 jezuitskému řádu včetně Divák, které tehdy měly panský dvůr, pivovar, mlýn, vinohrady a les. Faktickým správcem vsi bylo město Brno, které se z výnosů Divák zavázalo udržovat jezuitskou kolej v prostorách bývalého kláštera augustiniánek.

Během uherských nepokojů byly v květnu 1605 Diváky spolu s dalšími okolními obcemi vypáleny, za třicetileté války byly v roce 1623 znovu zničeny sedmihradským vévodou Gáborem a poté ještě polskými vojsky. Po válce se opravený kostel stal filiálkou vzdálených Vážan a v 70. letech 17. století, poté co jezuité získali Boleradice, byl přifařen k nim. Ke cti Jana Nepomuckého, který byl prohlášen blahoslaveným v roce 1721, byla v letech 1722–1726 u jezuitského zámku v Divákách postavena jeho socha, zhotovená brněnským sochařem Stangem. Zprvu stála v parku u potoka, ale po velké vodě v letech 1831 a 1841 byla přenesena ke kostelu.

Dnešní budova zámku pochází ze 17. století a byla postavena pro potřeby brněnské jezuitské koleje v místech, kde patrně stávala starší tvrz. Další dějiny tohoto aristokratického sídla daly Divákům zcela novou a zvláštní atmosféru: kontrast mezi výlučně německým prostředím zámku, jehož obyvatelé vstupovali do politických osudů habsburské říše, a zcela českým prostředím moravské vsi. Roku 1773 papež zrušil jezuitský řád a jeho majetek převzal náboženský fond. Roku 1789 získal bývalý jezuitský statek od náboženského fondu do pronájmu dvorní rada Anton Friedrich von Mayern, který v červnu 1807 Diváky odkoupil, ale již v listopadu je od něj odkoupil rakouský hejtman Franz von Langendonck. Jako dědictví získal divácké panství v říjnu 1827 jeho nemanželský syn – rodiče pro něj vyjednali šlechtické jméno Charles Louis vikomt de Fribert (1793-1874). Jeho manželkou se stala Everilda Ursula, roz. hraběnka Esterházy de Gálantha (1791-1874). Manželé Fribertovi přišli ve Vídni r. 1830 o své jediné dítě, Ladislava Karla (1829-1830). Pohřbili ho nejprve na nově zřízeném diváckém hřbitově (který nahradil původní hřbitov u kostela) a v dubnu 1833 nechal de Fribert vysvětit novou kapli svatých Andělů strážných s rodinnou hrobkou v zámeckém parku, do níž byly ostatky malého hraběte dodatečně uloženy, později pak i sami manželé Fribertovi a hraběnčin bratr László Esterházy de Gálantha.

Podle hraběnčiny závěti z r. 1872 měla dědictví převzít Terezie Sengová, roz. Matějčková (1838-1919), její oblíbená služebná a přítelkyně. Devatenáctiletá dcera lichtenštejnského správce v Kostelci nad Černými Lesy si vzala o padesát let staršího dr. Franze Senga, rodinného lékaře manželů Fribertových, proslulého filantropa. R. 1868 ovdověla a veliké jmění, které po svém manželovi získala, vložila do mimořádného charitativního úsilí, které navazovalo na dílo manželovo a které vlastně zastiňovalo i zájem manželů Fribertových o rozvoj Divák. Kromě bohatých darů kostelu (hlavní oltář a monstranci) a hřbitovu zřídila dvě velké

institute: Mariánskou opatrovnu (jesle, školu, ženskou dílnu a ošetrovnu) a dívčí školu, o kterou se staralo šest sester III. řádu sv. Františka. Součástí školy byla kaple Panny Marie Pomocné, třetí z diváckých kaplí, kde se koncem 19. století sloužily mše svaté.



Zámek však nakonec získala hraběnčina neteř Marie Ottilie, hraběnka von Murray, baronka von Melgum (1821-1896). Ta dala pod kaplí rodiny Fribertových zřídit novou, spodní hrobku pro sebe a svou rodinu a roku 1889 předala Diváky jako spoluvlastnictví manželskému páru, který tvořila její dcera Almerie Thérèse Clotilde, hraběnka von Salis-Zizers (1856-1917) a její manžel Karl Alexander Elias Ulrich, svobodný pán von Levetzow (1848-1918), který pocházel z Meklenburska a byl luterán, ale stal se rakouským důstojníkem a před sňatkem s Almerií také katolíkem. Rodina von Levetzow byla v té době evropsky proslulá díky Ulrice Sofii von Levetzow (1804-1899), kterou proslavil Johann Wolfgang Goethe tím, že se ve 20. letech 19. století před zraky evropské aristokracie ucházel o její ruku, přestože byl o 55 let starší. Učinil tedy přesně to, co velmi úspěšně o půl století předtím učinil v Divákách dr. Seng. Rodina von Levetzow a nakonec i samotná Ulrika však slavného básníka zdvořile odmítli, což se na Goethově straně promítlo do hluboké frustrace, vyjádřené básní *Marienbader Elegie*. Postoj Ulriky je zjevný z toho, že se už nikdy neprovdala a věnovala se v Sudetách charitativnímu úsilí. Dědeček básnický proslulé Ulriky Theodosiuis von Levetzow (*1744) a praděd diváckého Karla Alexandra Otto Sigismund von Levetzow (1750-1811) byli bratři.

Baron Karel Alexander von Levetzow měl ze svého prvního manželství jediného syna, spisovatele a libretistu Karla Michaela von Levetzow (1871-1945), vedle bratrů Mrštíků nejvýraznější kulturní osobnost Divák. Mladý baron získal vzdělání na jezuitském gymnáziu v Kalksburgu u Vídně, ale ideový střet mezi liberální rodinnou výchovou a konzervativním řádem

jezuitské koleje vyvolal v umělecky nadaném protestantovi revoluční vzdor – byl proto ze školy vyloučen a musel maturovat na jiném gymnáziu.

Po maturitě začal publikovat poezii a žil krátce v Divákách spolu s otcem a nevlastní matkou. V té době navázal přátelství s Aloisem Mrštíkem (1861-1925), který byl od r. 1889 učitelem na nově rekonstruované divácké škole, i jeho bratrem Vilémem Mrštíkem (1863-1912).

Sociální drama *Maryša*, k němuž bratři Mrštíkové sloučili několik různých tematických podnětů, jej zaujalo natolik, že je přeložil do němčiny – premiéra německé verze se uskutečnila 16. 3. 1909. Vzhledem k dramatické odlišnosti skutečného příběhu těšanských manželů Turkových a literárního ztvárnění jejich sňatku vzbuzovalo drama bratří Mrštíkových v Těšanech i Divákách hluboké rozpaky.



Karl Michael odešel nakonec do Vídně studovat právnickou fakultu s nadějí na kariéru diplomata. Více však zakotvil v přístavech literárních kaváren a věnoval se spíše přednáškám fakulty filozofické, hudbě a literatuře. Když studium r. 1895 ukončil, rozešel se s otcem a macechou, kteří mu bránili v dráze vojenské (jež bývala předstupněm kariéry státníka), neboť věděli, že povaha mladého barona se vylučuje s jakoukoliv disciplínou. Karl Michael využil finančního dědictví po vlastní matce i svých jazykových možností (znal přibližně 10 jazyků) a začal samostatně cestovat: navštívil během svého života postupně Španělsko, Portugalsko i Skandinávii, severní Afriku, Ugandu, Jižní Ameriku, Indii i Cejlon a mezi jednotlivými cestami trávil čas v Itálii, Francii a Německu a věnoval se tvorbě poezie a operním libretům.

První světová válka jej zastihla v Itálii, a když se odtud snažil emigrovat do Francie, byl zatčen a internován čtyři roky na Sardinii. Teprve na intervenci své macechy, která se z židlochovického zámku osobně znala se španělským králem, získal právo volně se pohybovat po ostrově. Z internace byl propuštěn až r 1919, kdy už nežil ani jeho otec, ani jeho nevlastní matka. Divácké dědictví bezprostředně po vyhlášení republiky převzal nejstarší z jeho nevlastních sourozenců Heinrich Wladimir svobodný pán von Levetzow (1879-1918), ale ten onemocněl na španělskou chřipku a v depresi spáchal v prosinci 1918 sebevraždu skokem z čelního balkonu diváckého zámku. První světová válka byla tak v Divákách zarámována dvěma dramaticky provedenými sebevraždami: r. 1912 Viléma Mrštíka před jeho včelíny a r. 1918 Heinricha Wladimira před vlastním zámkem.

Karl Michael dobrovolně přenechal správu diváckého statku svému mladšímu nevlastnímu bratrovi Paulu Güntherovi von Levetzow (1886-1965), což bylo podobně špatné řešení, jako kdyby se hospodářství ujal sám. Statek se propadl do obrovských dluhů, jimiž se zabývala i československá vláda, protože rodina von Levetzow strhávala do bankrotu také divácké obecní a regionální hospodářství. Paul Günther se koncem 20. let pokoušel majetek získat zpět hazardními hrami, což situaci pochopitelně ještě zhoršilo – r. 1930 byla na statek uvalena nucená správa a r. 1936 byl prodán soukromé cukrovarnické společnosti, která se zavázala dluh splatit.

Karl Michael zprvu žil ve vyhrazeném skromném bytě na zámku, a kdykoliv se mu podařilo získat nějaké prostředky, pokračoval v dřívějším neklidném světoběžném způsobu života a umělecké tvorbě, která byla podobně jako u Viléma Mrštíka doprovázena pocitem zneuznání. K dílům jeho vrcholného období patří opera *Die schwarze Orchidee* (1928, hudba Eugen d'Albert), *Mister Wu* (1932, hudba Eugen d'Albert a Leo Blech), *Der goldene Schlüssel* (1933, hudba Hannes Sieber) a *Enoch Arden* (1936). Od roku 1930 už žil, hlavně kvůli ekonomické nouzi, ve svém bytě na diváckém zámku současně s dalšími dvěma rodinami svých sourozenců.



Karl Michael postupně podlehl iluzi národního socialismu – zřejmě pro něj jako romantika a vizionáře byly Hitlerovy myšlenky ztělesněním mimořádného činu, po jakém toužil a jaký sám nedokázal v životě uskutečnit. Stýkal se v té době s dr. Fritzem Felzmannem, rodinným lékařem diváckých baronů, který měl praxi v Hustopečích. Právě ten zajistil,

že když se roku 1938 Hustopeče staly součástí Velkoněmecké říše, dostalo se Karlu Michaelovi pozvání městské rady, aby se do Hustopečí přestěhoval a stal se kronikářem města, které romanticky snilo o nové budoucnosti a snažilo se prezentovat jako centrum německého kulturního života. S německým národním socialismem se ztotožnili i sourozenci Karla Michaela. Paul Günther byl jako otec tří synů bojujících na frontě pokládán za zasloužilého říšského občana, což mu umožnilo získat r. 1943 znovu funkci správce statku – dva jeho synové také přišli na východní frontě o život.

Je těžko říci, kdy Karl Michael von Levetzow pochopil, že národní socialismus je téměř protikladem toho, o čem snil jako student, a je možné, že to nepochopil vůbec. Když se fronta přesunula na jižní Moravu a byla nařízena evakuace německých obyvatel, využil té možnosti Paul von Levetzow s manželkou i dcerou a zachránil si tím život. Karl Michael neuposlechl a ve svém hustopečském bytě zůstal, protože si zřejmě nebyl vědom nebezpečnosti svého jednání. To se mu stalo osudným: v prvních květnových dnech byl zatčen, uvězněn v internačním táboře v Kounicových kolejích v Brně a mimořádným lidovým soudem odsouzen jako vlastizrádce. Podmínky ve věznici na Mírově, kam byl převezen 12. 9., nevydržel starý pán ani měsíc: jeho úmrtní list byl vystaven 6. 10. 1945.

Rodina sestry Karla Michaela na zámku také zůstala, a než byla koncem roku donucena emigrovat, dožila se strašlivých událostí při průchodu ruské fronty. Divácký lihovar výrazně podlomil morálku ruského vojska a vojáci vyplenili jak zámek, tak i kapli a hrobku svatých Andělů strážných. Podle dobových svědků však horší část viny na tehdejších událostech nesli diváčtí Češi, kteří patrně v rakvích hledali šperky a současně se mstili za příkoří protektorátu a války: fyzické pozůstatky všech 12 členů diváckých aristokratických rodin z horní i dolní krypty byly volně poházeny po zámeckém parku, takže vznikla problematická hygienická situace, která byla provizorně vyřešena velmi nepietním způsobem: ostatky byly volně naházeny do zdemolované hrobky a ta byla zazděna.

Zpustlý zámek po tři roky využívala Kongregace sester sv. Cyrila a Metoděje, která dnes sídlí na Velehradě, než jej byla nucena po komunistickém převratu předat učňovské internátní škole. Roku 1958 se pak uskutečnil převoz ostatků z hrobky na divácký hřbitov, ale opět dramatickým způsobem: převoz dostali za úkol učni, kteří byli tehdy na zámku ubytováni, ti se k odpuzující fyzické práci opili a situace z roku 1945 se prakticky zopakovala. Zbýlé pozůstatky byly však přesto uloženy ve společném hrobě na diváckém hřbitově.

Petr Peňáz

Obrázky v textu: Kostel Nanebevzetí Panny Marie, zámek, Alois a Vilém Mrštíkové, Karl Michael von Loevetzow.

Druhá strana ticha



Mezi současnými českými spisovatelkami někdy trochu zapadá jméno Magdalény Platzové (1972), dramatičky, autorky dětské literatury a spolupracovnice týdeníku Respekt. V roce 2018 vydala šestou prozaickou knihu Druhá strana ticha.

Rozsahem nevelké dílo se skládá ze tří částí, z nichž prostřední nese překvapivý podtitul "román". První a poslední kapitola jsou pojmenovány jako "Zápisky svobodného mládence".

Nevíme, zda mužského hrdinu knihy (který je zároveň autorem románu v románu) nazvala svobodným mládencem Magdalena Platzová, nebo si toto označení zvolila literární postava sama. Spatřuji v něm

ironii smísenou s touhou po něčem obtížně dostupném. Vypravěč je totiž ženatý otec dvojčat, který následuje svou pracovně úspěšnější manželku do zahraničí, aby se na rodičovské dovolené staral o děti a domácnost. Není těžké si představit, že ho monotónní a neoceňovaná činnost vrhá do frustrace, kterou se snaží překonat napsáním románu. To se mu i podaří, a ačkoliv ho manželka oprávněně upozorňuje, že "příběh zbytečně zatěžuje fakty a úvahami", zdá se, že se napsáním textu skutečně osvobodil. Napovídá tomu jedna ze závěrečných vět jeho románu: "Ještě mám sílu znovu se narodit a možná, že ne jenom jednou."

Témata "vyprávění ve vyprávění" se navzájem zrcadlí a umocňují. Vypravěčova románová hrdinka pochází stejně jako on z Prahy a má zkušenosti se životem v cizině. Následuje rodinu z jednoho zahraničního pobytu na druhý, podřizuje se nárokům partnerovy práce a v důsledku toho se vzdaluje sama sobě. Najít rovnováhu mezi přáními a všedním životem není jednoduché ani pro jednu z hlavních postav. Platzová přináší autentický pohled na zápas, který mnozí známe.

Děj se odehrává převážně ve francouzském "městě L." Konkrétní místopis prozrazuje, že jde o Lyon, a ačkoliv se toto jméno přímo v textu neobjevuje, vypráví autorka také o něm. Svou roli v knize hraje jak současná velkoměstská atmosféra, tak historie města, která trvá už přes dva tisíce let.

Magdaléna Platzová sleduje ale zejména život současných rodin, které se díky dobře placené práci v zahraničí pohybují v globalizovaném světě až s přízračnou lehkostí. Čtenář nahlédne do luxusního světa vzdělávání v mezinárodních školách. Zatímco děti intenzivně rozvíjejí své schopnosti enviromentálního chování, jejich rodiče mnohdy působí ve firmách, které životní prostředí drancují. Autorka vypráví také o různých dalších komunitách, např. romské ve Francii a kvakerské v Americe. Její existenčně zabezpečení hrdinové jsou přitom nějakým záhadným způsobem vnitřně spojeni s lidmi na okraji společnosti, žebráky a tuláky.

Magdaleně Platzové se v knize daří na malé ploše postihnout zásadní existenční témata – život ve vztahu a přesto v určitém osamění, fatálnost rodinných vztahů, potřeba domova, atraktivní příležitosti, které se snadno změň v past, vracející se minulost aj.

Druhá strana ticha je mé první čtenářské setkání s Magdalénou Platzovou. Na trhu je také její o rok mladší titul Máme holý ruce, autentický deník sedmnáctileté studentky, která se účastní sametové revoluce a doby převratu. Jsem na něj docela zvědavá.

Kateřina Szczepaniková

CESTUJEME

Cestování v době koronaviru II - pokračování



V čísle 3 jsem začal psát o našem týdenním poznávání okolí severočeského městečka Cvikova v srpnu. O bojišti bitvy u Hradce Králové, sklářské huti

Jiřího Pačinky v Kunraticích, hoře Klíč nad Novým Borem, hradě Lemberku a klášteři dominikánů a svatě Zdislavě v Jablonném v Podještědí.

Cvikov leží na úpatí Lužických hor, jejichž hřeben tvoří německou hranici. Je to oblíbená turistická oblast. Procházíme značené turistické cesty Jonsdorfským skalním městem, které vedou kolem zajímavých pískovcových skalních útvarů. V hlubokém lomu Schaubergwerk Schwarzes Loch se z pískovce vyráběly mlýnské kameny. Scházíme se občerstvit do vesnice Jonsdorf k jezírku Gondolsee a stoupáme na skalní útes Schluchtwand s hospodou, který vyčnívá asi 70 m nad jezerem. Na skálu vede i zajištěná horolezecká cesta tzv. ferata, z druhé strany je to z parkoviště jen asi sto schodů.

Nejvyšším vrcholem Lužických hor je Luž o výšce 793 m. Stávala zde chata Luž, dnes Němci na něm dokončují velkou věžovou stavbu s rozhlednou, už je prý hotová. V hraničním sedle u Horní Světlé je pomník připomínající statečný boj našich obránců hranice v roce 1938, www.luzicke-hory.cz/historie/index.php?pg=clopomc. Dále na východ je nižší hraniční dvoj-vrchol Hvozď o výšce 749 m, na jižním vrcholu je bouda Hochwaldbaude, na severním v Německu je kamenná věžová rozhledna Hochwald. Nejzajímavějším místem asi 2 km od hranic je však lázeňské městečko Oybin v údolí pod mohutnou skálou, na které stojí zříceniny stejnojmenného hradu a kláštera.

Jedinečné místo bylo osídleno už dávno, doloženo je r. 1291 zničení hradu žitavskými, protože hrad užívali loupeživí rytíři k přepadům. V letech 1311-1316 byl hrad obnoven k ochraně obchodní cesty Jindřichem z Lipé. V roce 1364 nechal císař Karel IV. zde vybudovat císařský dům, který využíval jako své odpočinkové místo. Započal také se stavbou gotického kostela věhlasnou dílnou Parléře a založil zde klášter řádu Celestýnů. V době husitských válek byla na Oybin převezena část svatovítského pokladu, hrad byl dvakrát neúspěšně dobýván husity. V 16. století v důsledku reformace byl klášter zrušen, kostel vyhořel a začal chátrat. Zájem o hrad začal počátkem 19. století, císařský dům Karla IV. byl sanován, r. 1883 zde



bylo zřízeno muzeum. Před 2. světovou válkou nastal úpadek, muzejní sbírka byla rozprodána a po válce vyrabována. Zřícenina klášterního kostela byla upravena a díky své akustice od roku 1972 slouží jako koncertní sál. Záchranné práce byly ukončeny roku 1991. V současnosti zříceninu navštíví ročně až 100 tisíc návštěvníků. Vstupné není nízké, ale prohlídka komplexu zřícenin na celé skále s hřbitovem a krásnými vyhlídkami stojí za to. Cesta na hrad z města vede kolem nenápadného, ale uvnitř krásně malovaného dřevěného tolerančního kostelíka, podobný jsme obdivovali v Podhradí u Aše. Také skalní hříby nad městečkem stojí za zastavení.

Na úterý se nám podařilo domluvit prohlídku podzemní továrny Rabštejn-Janská. Sešli jsme se v údolí před zchátralou tovární budovou. Starší pán nás vpustil železnou branou do podzemních chodeb a seznámil nás s jejich historií.

V roce 1942 zabrala německá zbrojařská firma opuštěné budovy přádelen bavlny z 19. století skryté v hlubokém údolí a přestěhovala sem z Brity bombardovaných Brém výrobu součástí pro letadla Junkers a vrtulníků. V jedenácti montážních halách pracovalo na 6 000 totálně nasazených dělníků z 18 zemí ubytovaných v okolních 34 pracovních táborech. V srpnu 1944 byl v Rabštejně zřízen koncentrační tábor, jehož vězni začali razit podzemní štoly, do kterých se měla výroba přestěhovat. Za osm měsíců vyrobali 17 500 m² prostor a chodeb v délce 4,5 km. Spojenci tyto továrny během války neobjevili. Po 60 letech, kdy bylo podzemí nepřístupné, občanské sdružení Rabštejn část chodeb zpřístupnilo a vytvořilo zde výstavu předmětů nalezených v podzemí i v říčce Kamenici, kam je nacisté při útěku naházeli. Je dobře, že existují lidé jako pan Hunčovský, kteří se snaží zachovat historii pro další generace.

Více na <https://www.podzemirabstejn.cz>

V blízké České Kamenici je řada zajímavých míst, my jsme navštívili poutní kapli Narození Panny Marie. Stavba vrcholného baroka z let 1736-39 byla po 10 letech obestavěna ambity – čtvercovou krytou chodbou. Kaple získala rokokový oltář s Milostnou soškou Panny Marie Kamenické, stropy byly vyzdobeny bohatými freskami. Stavbu inicioval páter Jindřich Ignác Teigl, který se nakazil morem v roce 1713, ale nákazu přežil. Po roce 1945 kaple chátrala, rekonstrukce se dočkala až ke konci 90. let. Vystoupali jsme také na věž kostela sv. Jakuba v Kamenici, odkud je pěkný výhled na město.



Ráno jsme se cestou zastavili u Panské skály u Kamenického Šenova. Jsou to ty známé čedičové sloupy připomínající varhany odrážející se na hladině jezírka. Odpoledne jsme vyjeli do Vysoké Lípy u Jetřichovic, odkud jsme sestoupili k Dolskému mlýnu na řece Kamenici. Původní trojkolový mlýn s pilou pochází z roku 1515. Zřícenina v hlubokém údolí se zalíbila filmařům, v roce 1952 zde byla natočena pohádka Pyšná princezna, v roce 2008 Peklo s princeznou a další. Mlýn i procházka romantickým údolím kolem peřejí řeky je oblíbeným turistickým cílem už více než jedno století.

Poslední den naším cílem bylo Ralsko. Je to nejvyšší vrch České tabule, 696 m vysoký sopečný kužel čnící 400 m nad okolní krajinou. Na vrcholu stojí zřícenina stejnojmenného hradu, jeho původ je nejasný, jisté zápisy jsou až ze 14. století. Po husitských válkách hrad střídal majitele a začal pustnout. Po okupaci v roce 1968 se oblast stala sovětským vojenským prostorem a byla nepřístupná.

Překvapivá je současná historie hradu. Hrad totiž není zanesen v katastru jako nemovitost, ale je součástí pozemku, který vlastnily Vojenské lesy a statky ČR. Národní památkový ústav jej odmítl přijmout kvůli nedostatku financí. Lesy nabídly v roce 2012 pozemek k prodeji. V dražbě uspěl pan Milan Baier z Mimoně; město Ralsko, i když mělo o hrad velký zájem, totiž nabídlo sotva minimální cenu. Rekonstrukce a vyhlídková plošina (kruhový výhled z ní by musel být vynikající) měla být hotova v roce 2018, ale ani vloni nebyla, viz [https://cs.wikipedia.org/wiki/Ralsko_\(hrad\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Ralsko_(hrad))

Na úpatí hory Ralsko je průrva řeky Ploučnice. Ta zde vtéká do soutěsky mezi strmými pískovcovými stěnami a protéká několika umělými tunely

ručně zhotovenými krumpáčem asi v 16. století. Pravděpodobně zde voda měla pohánět železný hamr, ale záměr se neuskutečnil. Vodáci a turisté tak zde mají atrakci.



Ve Stráži pod Ralskem jsme se vykoupli v jezeře, mají zde vleč pro vodní lyžaře: čtyři ocelové sloupy nad hladinou napínají lana do obdélníku. Nás sem zlákala vyhlášená zmrzlinárna nabízející snad čtyřicet druhů zmrzlin. Průtrží mračen jsme se pak vraceli zcela promočení k autu.

Během týdne jsme opět poznali spoustu zajímavých míst naší velmi pestré země, a to nám zůstalo ještě mnoho míst na případnou další návštěvu.

Podle svých zážitků, místních tabulí a wikipedie sepsal

Jan Franců, foto autor

BUDE

Čemu se bude věnovat 3. zasedání 35. synodu?

Hned první otázka se vznáší nad způsobem jeho jednání. I když církevní řády dosud neznají jiný způsob jednání sborových shromáždění, konventů a synodu než prezenční, už mimořádné lednové konventy on-line ukázaly, že tato alternativa je za nouzového stavu víc než potřebná a možná. Způsob jednání synodu se proto již od ledna připravuje ve dvou verzích – jednodenní prezenční v Praze v pátek 21. května nebo třídní on-line od čtvrtka 20. května do soboty 23. května. V obou případech však bude rozsah jednání víceméně stejný.

K nejvýznamnějším úkolům synodu bude patřit volba nové synodní rady, která nastoupí do úřadu 21. listopadu. Vzhledem k tomu, že polovina stávajících členů včetně synodního seniora a synodního kurátora již nebude kandidovat, půjde o změnu rozsáhlou a zásadní. Protože řada možných kandidátů - zejména z řad kazatelů, které navrhly lednové konventy, kandidaturu nepřijala, je možné, že ještě na samotném synodu budou navržena další jména. Výsledek volby lze tak jen stěží předvídat. Čekají nás také volby pětičlenné pastýřské rady a studentské farářky. Kandidátkou je sestra Jana Hofmanová.

Synodálové tak jako v minulosti dostanou na 30 tisků, z nichž polovinu tvoří různé zprávy ze života církve, které synod po rozpravě schvaluje, případně bere na vědomí. Další část synodní agendy tvoří plnění úkolů a zadání předchozích zasedání synodu, které se většinou týkají změny řádů a hospodářských záležitostí. K tomu patří schválení hospodaření povšechného sboru za rok 2020, navrženého rozpočtu na rok 2021 a rozhodnutí o výši odvodů jednotlivých sborů v roce 2022.



Všechny tisky, které připravuje synodní rada a předsednictvo synodu, a také návrhy, které mohou předem podávat synodní rada, konventy a shromáždění Diakonie nebo přímo na synodu jednotliví synodálové, jsou přiděleny pěti synodním komisím, které všechny návrhy na usnesení předjednájí začátkem května, takže během synodu bývá diskuse pouze o složitějších a sporných záležitostech.

Synod řídí šestičlenné předsednictvo, složené ze tří kazatelů a tří laiků, které má k dispozici dva právní poradce. Jeho úkolem je, aby žádný návrh nezapadl, důležité podněty k dalšímu životu církve zazněly a všechny volby a hlasování proběhly podle předem daných pravidel.

Původně mělo 3. zasedání 35. synodu proběhnout po dobrých zkušenostech minulých let mimo Prahu, konkrétně ve Svitavách. V případě jednodenního synodu by však nebylo možné uskutečnit plánované večery s kulturním programem a proto bude navrženo, aby se ve Svitavách konalo až 4. zasedání 35. synodu v květnu 2022 a představil se při nich brněnský seniorát.

Každý synod mívá před sebou také některé mimořádné úkoly a usnesení. Kromě volby nové synodní rady to v tomto případě bude schválení nového zpěvníku, který je již ve výrobě a měl by se v našich sborech objevit koncem tohoto roku (předchozí synod už schválil strukturu zpěvníku a výběr písní). Podobně významným usnesením pro celou církev bude přijetí další části nové agendy, která tentokrát obsahuje formuláře ustanovení staršovstva a dalších pracovníků církve ve sborech, členů seniorátních výborů a synodní rady.

Každý synod také sleduje průběžné plnění strategického plánu, schvaluje sloučení sborů na základě návrhů příslušných konventů a schvaluje zprávu Diakonie, kterou mu předkládá její ústředí a samostatně i středisko humanitární pomoci. Již dva roky probíhají přípravy na rozhovor o stanovisku naší církve k otázce manželství dvou lidí stejného pohlaví a synod proto vyslechne zprávu, jakým směrem budou tyto přípravy pokračovat.

Synod také sleduje významné investiční akce povšechného sboru, kterými je stavba nové budovy Evangelické akademie v Praze, plán dalších investic do střediska v Herlíkovicích a řadu dalších podnětů, z nichž některé zazní teprve na synodu z iniciativy jeho členů a poradců.

Na synodu se setkává 66 poslanců z jednotlivých seniorátů (brněnský jich má šest), šest členů synodní rady a dva učitelé teologie. Celkem 74 hlasujících členů a asi 30 poradců z různých oborů církevní činnosti. Spolu s technickým zázemím je to více než sto osob. Jestli se nám všichni ukážou pouze na jedné obrazovce počítače, nebude vůbec snadné jejich on-line konferenci moderovat a řídit tak, aby se ke slovu dostali ti, co nám mají co říci, a všechny volby proběhly řádně a podle pravidel. V takovém případě opravdu nezbyvá než říci – k tomu nám dopomáhej Bůh.

text a foto Jiří Gruber

Miloslava Smetanová

23. ledna 1923 – 23. února 2021

V únoru nás opustila sestra Miloslava Smetanová, dlouholetá členka našeho sboru Brno I, kterou mnozí také potkávali v kavárničce. Rozloučení se konalo 26.2. t.r. v Červeném kostele.

Takto na ni vzpomíná její rodina:

Sestra Miloslava Smetanová vyrostla v rodině s evangelickou tradicí. Narodila se v Olomouci jako sedmé a nejmladší dítě Františku a Růženě Kinclovým. Maminka jako poslední dítě byla tichá a skromná a vzhlížela s obdivem ke svým starším sourozencům – pěti sestrám a jedinému bratru Blahoslavovi. Z vyprávění víme, že jejich velká rodina žila čilým společenským ruchem, domácnost byla otevřená návštěvám, ve společenském dění převažovaly kulturní zájmy, základem bylo evangelické společenství. Konfirmována byla farářem Timoteem Pokorným, kterého ctíla a nesmírně si ho vážila. Od dětství hrála na klavír, jako gymnazistka se stala ve velice krátké době přední šermířkou S.K. ASO Olomouc, v roce 1943 byla v šermířském přeboru Čech a Moravy třetí.



Válečná doba však přerušila do té doby spokojený život této velké rodiny. V této nešťastné době však vstoupil do jejího života muzikolog Robert Smetana, který se z Brna přestěhoval za prací do Olomouce, po jeho boku pak prožila 46 let - za jejich seznámením stál právě bratr farář Timoteus Pokorný. Se svou rodinou tehdy žila v Olomouci a zde také musela přetrpět padesátá léta, kdy byla celá rodina pod drobnohledem kádrováků a kdy malá instalatérská firma F. Kincla byla komunisty charakterizována jako „velkokapitalistická“. Obtížně získala povolení k práci, a tak se nakonec po doplnění studia stala učitelkou v mateřské škole a s dětmi pak pracovala až do odchodu do důchodu. Poté, co se celá rodina přestěhovala do Brna, přivítal ji v roce 1990 v našem sboru bratr farář Jan Pokorný, vzácný člověk,

na kterého nedala dopustit a kterého si rovněž nesmírně vážila stejně jako jeho strýce Timotea.

Teprve v pozdním věku, až když se otevřely hranice, mohla maminka konečně začít cestovat a se svou starší sestrou procestovala skromným způsobem, autobusem plným sokolských důchodců, téměř celou Evropu. Navštívená místa si pamatovala do posledních detailů.

Z manželství s Robertem Smetanou se narodily dvě dcery, Jitka a Hana. Rodině byla pevným pilířem, byla ochránkyní rodinného krbu, na který dohlížela spravedlivě a s láskou jako opravdová křesťanka, ve víře vychovaná a dle víry žijící. Když s přibývajícimi lety přibývalo i zdravotních obtíží, ukázala svou statečnost a houževnatost v boji s překážkami zhoršujícího se zraku a ubýváním tělesných sil.

Dlouhý život, který jí byl od Boha dán, se uzavřel. „Ona už došla konce, který je určen každému lidskému životu. Její světlo zhaslo, vaše světla však hoří a v nich i to její, skryto i v mlčenlivé paměti Boží“. Těmito slovy se s Miloslavou Smetanovou rozloučila sestra farářka Olga Tydlitátová.

Hana Kovalčuková

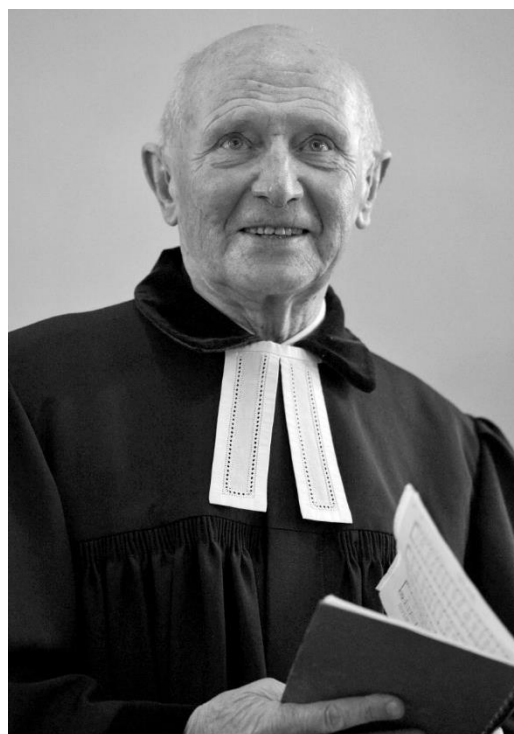
Jan Trusina

2. prosince 1934 – 1. dubna 2021

Bratr farář Jan Trusina působil na Vsetíně, v Zábřehu na Moravě a v Třebíči. S brněnskými sbory se setkával při letních pobytech na Blažkově, v setkáních pro Křesťanskou službu a nedělní školy a v četných osobních kontaktech. Shromáždění s rozloučením a poděkováním za jeho život v kostele v Třebíči 10. dubna vedl bratr senior Jan Keřkovský. Poskytl nám modlitbu a kázání, které tam pronesl.

Milost vám a pokoj od toho, který jest, který byl a který přichází. Amen.

Vítám všechny vás, kdo jste přišli poděkovat za život bratra Jana Trusiny sem



do evangelického kostela v Třebíči, a zdravím i všechny vás, kdo jste se k nám připojili na dálku. Jan Trusina zemřel 1. dubna ve věku 86 let a my jeho život vkládáme do rukou silnějších, než jsou ty naše – a děláme to s nadějí, že nám ho nesebrala smrt, ale že jej očekává a přijme Pán pokoje.

♪ 563

Bože, jsou zprávy, které se člověku nechce slyšet ani šířit. Jsou chvíle a události, kterých bychom byli rádi ušetřeni, jenže to nelze. Patří k nim loučení s někým, koho jsme měli rádi a bude nám chybět. S někým, kdo měl rád nás, a bude chybět o to víc.

A přece se loučíme s vděčností: za život, který končí, a za lásku přijímanou i dávanou. Loučíme se s vděčností, protože věříme, že jsi otevřel dveře, které my otevřít neumíme: dveře milosrdenství, kterými můžeme vstoupit a do kterých jsme zváni.

Díky za to, že jsi Jana provázel a podpíral. Díky za to, že jsi mu svým slovem svítil na životní cestu. Díky, že jsi jej obklopil lidmi, kteří mu byli nablízku a on jim. Díky za to, že i loučení může být vděčné a plné naděje – když můžeme důvěřovat, že jsme stále ve tvé blízkosti a ty jsi s námi. Amen.

Žalm 118,8.9.14

Lépe jest doufati v Hospodina, než naději skládati v člověku.

Lépe jest doufati v Hospodina, nežli naději skládati v knížatech.

Síla má a písnička má jest Hospodin, on je můj vysvoboditel.

„Zamlada jsem říkával: Já jsem ten od Káji,“ vzpomínal před lety Jan Trusina, jak možná pro někoho zůstával ve stínu trochu známějšího bratra. „Pak vyrostly děti a já jsem pro vrstevníky svého syna byl ten od Tomáše. A co jsem v důchodu, stal se ze mě předchůdce faráře Mosteckého a je ze mě ten od Aleše.“ Vyprávěl to s úsměvem a s nadhledem. On zas až tak ve stínu nebýval, ale určitě se nedral na výsluní a neměl potřebu se předvádět. Jestli stál o něco, co by o něm mělo být lidem známo, tak snad o mírnost. To vyčetl z Bible a odkoukal to od některých pro něj inspirativních postav, celoživotně tu mírnost provozoval a vtělil ji do tak řečené „přísloušné trusinovské laskavosti“.

Apoštolova slova „Mírnost vaše ať je známa všem lidem“ nejsou jen takový volně ložený pokyn, ale navazují na skutečnost, ze které i vyplývají, totiž že Pán je blízko. Je vám opravdu blízko, tak se přes míru netrapte starostmi a z té jeho blízkosti se radujte. Napsal Pavel a Jendulka si to přečetl a nám všem to kázal a celý život se zabíral tím, jak to předat mladším a ještě mladším generacím.

Možná i tohle zaujetí pro děti způsobilo, že ač jeho tělo poznamenával věk, jeho duch do výslužby nespěchal. Naučil se pozorně naslouchat, co říkají druzí – třeba děti v kostele nebo hledači smyslu života, kteří se s ním setkali v Třebíči, singles v Herlíkovicích nebo senioři v Myslibořicích a kdokoli další – a dokázal i v posledních letech někdy kolegy faráře překvapit formulacemi, které bychom od člověka jeho věku a zbožnosti a nátury třeba nečekali (zpravidla se za svou otevřenost hned poněkud nadbytečně omlouval).

Kdo se s ním setkal, narazil na mírného člověka s normálními člověčími přednostmi i chybami, ale dřív či později bylo znát, že to, co Jenda dělal a říkal, byly různé variace na vyznání „Síla má a písnička má jest Hospodin.“ Což by z jiných úst mohlo znít i jako mnoho neříkající reklamní misijní slogan, ale v Jendově případě to bylo vyjádření hluboké osobní víry, že je Hospodin skutečně jeho vysvoboditel (takže je škoda energie spoléhat na někoho jiného než na něj). A nejen jeho vysvoboditel je Hospodin, ale je to taky vysvoboditel nás všech a on nám to přál, a tak jsme se velmi mnozí ocitli na jakýchsi Jendulkových seznamech: po ránu na spoustu z nás systematicky myslel a ty seznamy rozšiřoval o další a další potřebné, co mu paměť stačila. A občas to někomu v ústraní tiše prozradil, že se za něj takhle přimlouvá. Jen tak: to abyste věděli, že na vás v dobrém někdo myslí a má vás rád. (A možná aby vás trochu pedagogicky postrčil směrem k Hospodinu vykupiteli, protože to vám fakt přál, abyste věděli o jeho blízkosti). Nevím, kdo si teď jména z Jendulkových seznamů vezme na starost: asi bychom se o ně měli podělit, protože myslet v dobrém na druhé, to je úkol, který by nám asi rád předal.

„Království Boží víc a víc k nám všem se blíží.“ To si říkali pod vlivem svého Mistra Ježíšovi žáci s velkou nadějí, která pak ale na Velký pátek ztroskotala. Bylo by jim asi milé (a nejenom jim), kdyby o někom, kdo umřel, šlo říct, že jen spí nebo že přešel přes řeku nebo do vedlejší místnosti nebo tak něco, takže tu pořád někde je a vlastně se tolik nestalo. Jenomže stalo. Smrt není jenom spánek, smrt je prostě konec. Ale pak na to ti žáci přišli: smrt sice je konec, a ne že ne, a přece Ježíše neodrovnala, takže jeho

hrob je prázdný. Čímž chtěli vyjádřit, že pro to sice nemáme žádné důkazy (v prázdném hrobu žádné nenasbíráte), ale věříme, že je Ježíš živý u nebeského Otce.

„Když on vstal z mrtvých, pak už nic nám neublíží,“ pokračuje dál to naše učednické vyznání. Setkání se smrtí člověka zarazí, někdy i vystraší a vždycky připomene křehkost, ale taky jedinečnost našeho bytí. Život je vzácný dar se spoustou vad na kráse a člověk s ním musí nějak naložit. Písnička citovaná na parte radí: „Jen jemu důvěru dejme,“ protože by byla škoda vkládat naději do sebe a do knížat a do kterékoli lidské slibotechny, síla má a písnička má přece jest Hospodin, můj vysvoboditel. Takže jestli v něco v životě doufat, tak v rámci jeho slibů, jež nám dal: nezaskočí ho totiž naše slabost, tu zná a poradí si s ní.

Tahle písnička, kterou čteme na parte, vyjadřuje, že i způsobem, jak prožíváme svůj život, se můžeme radovat, protože Pán je nám opravdu blízko. Někdy to jde dobře, jsou léta zářivá, hojný stůl a kalich oplývá, pak je střídají časy, kdy tě smích opustí, ale i v tom nějak žijeme s tou radostí z Pánovy blízkosti, i Jan Trusina tak žil. Díky za setkávání s ním. A k tomu konci a loučení už jen to, že člověk vloží svou ruku do dlaní výrazně silnějších, než je naše doufání.

Jan Keřkovský

DÍKY A PROSBY

Pane Ježíši Kriste,

věříme, že jsi vzkříšený, že žiješ v nové realitě božího království. Ty máš veškerou moc na nebi i na zemi. Obracíme se k tobě s našimi prosbami a přímlovami.

Společně k tobě voláme: prosíme tě, vyslyš nás.

Přimlouváme se za tento svět svíraný pandemií koronaviru. Prosíme tě o zastavení, ztlumení, zpomalení toho viru, aby už neohrožoval nikoho na životě.

Prosíme tě za představitele naší země, i našeho kraje a města, kteří řídí opatření proti pandemii. Dej jim prosíme moudrost a poznání, že sledovat zájmy obyčejných lidí včetně dětí není málo, je to mnohem víc, než sledovat jen zájmy hrstky privilegovaných.

Společně k tobě voláme: prosíme tě, vyslyš nás.

Přimlouváme se za tvou církev, za tvůj lid všude na světě. Dej, ať neztrácí ze zřetele, že žiješ, a ať čerpá z tvého vzkříšení.

Prosíme tě také za všechny, kdo s tebou sympatizují, kdo se nechávají oslovit a proměňovat evangeliem, za všechny ty, kdo se k tobě hlásí ve svém srdci ve všedním životě.

Společně k tobě voláme: prosíme tě, vyslyš nás.

Přimlouváme se za všechny, kdo jsou postiženi pandemií. Za ty, kdo jsou nemocní, za ty, kdo jsou v karanténě, za ty, kterým kvůli koronaviru zemřel někdo blízký, za ty, kdo jsou sami.

Prosíme i za ty, kdo kvůli pandemii přišli o práci nebo se jinak dostali do svízelné ekonomické situace. Dej jim sílu říct si o pomoc.

Prosíme za ty, kdo mají strach.

Společně k tobě voláme: prosíme tě, vyslyš nás.

Přimlouváme se za tyto bohoslužby, dej ať se spojujeme v jedno společenství alespoň takto virtuálně, dokud se nebudeme moci sejít na živo.

Otče náš

Modlitba ze služeb Božích on-line ve sboru ČCE Brno-Husovice 11. dubna

ZE STARŠOVSTVA

Brno I

Pravidelná dubnová schůze staršovstva se konala opět on-line a připojili se k ní všichni členové a náhradníci staršovstva kromě sestry farářky, která měla dovolenou. Horší kvalita signálu však některým bránila v tom, aby se mohli aktivně účastnit jednání, a jejich hlas jsme proto přenášeli alespoň mobilním telefonem. Byl schválen program bohoslužeb do konce června a dohodli jsme, že volbu druhé kazatelky sboru sestry Ivy Květonové odložíme na červen, kdy snad již budou předpisy omezující naše shromažďování volnější. Během otevřené on-line schůze staršovstva dne 22 března byla schválena výroční zpráva a dodatečný presbyterský slib do rukou člena seniorátního výboru bratra Reného Pikny složili bratři Marek Baláš, Dušan Sedláček, Jan Sypták, Antonín Lerch a Pavel Janeček. Po rezignaci sestry Pavly Vokřínkové z důvodu stěhování byl za řádného (hlasujícího) člena povolán bratr Pavel Janeček. Byla odeslána poštou sbírka Diakonie ve výši 19 511,-Kč na vzdělávání syrských dětí v uprchlických táborech v Libanonu. V dubnu a květnu budeme vybírat na Hlavní dar lásky a sbírku darů Jeronýmovy jednoty. Bratr farář seznámil staršovstvo s nákupem antigenních testů, jejichž výsledek musí zaměstnanci církve i sboru jednou týdně hlásit ústředí. Na letošní Noc kostelů 28. května jsme se zatím nepřihlásili a o účasti rozhodneme až podle aktuální situace. Na víkendový pobyt na Blažkově ve dnech 4.- 6. června je přihlášeno 35 osob a je možné se dále hlásit. Prázdninový týdenní pobyt je již zcela obsazen. Připravuje se malování farářského bytu a instalace nové kuchyně, aby se rodina Mackova mohla stěhovat již počátkem července. Je objednána větší oprava varhan v Betlémském kostele.

Jiří Gruber

Brno II

Staršovstvo vzalo na vědomí zprávy farářů, mimo jiné o průběhu velikonočních bohoslužeb. Sestra farářka Jacobea potvrdila údaje týkající se jejího odchodu do sboru v Praze Dejvicích. Staršovstvo se rozhodlo s nabídkou farářské služby v našem sboru oslovit dalšího kandidáta. Staršovstvo se začalo zabývat otázkou dalšího fungování sborové Křesťanské služby, a rozhodlo také o účasti sboru na letošní Noci kostelů (28. 5.), byť vzhledem ke karanténním opatřením s velmi omezeným programem. Projevilo dále zájem uspořádat spolu se strategickou skupinou další workshop k otázkám rozvojového plánu sboru, zatím pro členy a náhradníky staršovstva.

Martin Horá

EVANGELICKÁ CÍRKEV V BRNĚ



Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Brně I

Betlémský kostel a kostel J. A. Komenského (Červený kostel)

Opletalova 6, 602 00 Brno, tel: 542 211 453

email: ccebrno1@atlas.cz, <http://www.cervenykostel.cz>

kazatelé: Jiří Gruber a Jana Hofmanová, faráři

seniorátní kazatelé: Iva Květonová, Jiří Šimsa a Jaroslav Vítek

kurátor: Václav Matoulek, past. pracovníce: Marie Matoulková a Helena Pacasová



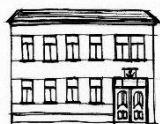
Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Brně II

Blahoslavův dům, Lidická 79, 602 00 Brno, tel: 541 212 469

email: brno-ii@evangnet.cz, <http://brno-ii.evangelnet.cz>

kazatelé: Martin Horák a Alexandra Jacobea, faráři

kurátor: Jaroslav Kučera, past. pracovníce: Anna Marie Fikejsová



Farní sbor ČCE v Brně-Husovicích

Netušilova 26, 614 00 Brno, tel: 545 212 420

email: husovice@evangnet.cz, <http://www.ccehusovice.cz>

kazatel: Štěpán Hájek, farář

kurátor: Vladimír Zikmund



Farní sbor ČCE v Brně-Židenicích

Kostel Jílkova 74, fara Konečného 6, tel: 732 819 626

email: zidenice@evangnet.cz, <http://zidenice.evangelnet.cz>

kazatelka: Radmila Včelná, farářka

kurátor: Miroslav Maňák



Diakonie ČCE - středisko v Brně

Hrnčířská 27, 602 00 Brno, tel: 549 242 279, 541 248 401

email: brno@diakoniecce.cz <http://brno.diakonie.cz>

ředitel: Lenka Svobodová



Evangelická akademie,

Vyšší odborná škola sociálně právní

Opletalova 6, tel: 542 221 741, email: vos@eabrno.cz

Střední zdravotní škola Evangelické akademie

Šimáčkova 1, 542 213 593, email: cszs@eabrno.cz,

<http://www.eabrno.cz>

ředitelka: Renata Michálková

kaplanka: Marta Židková



Filipka: Škola příběhem - církevní základní škola

Filipinského 1, 615 00 Brno-Židenice, tel: 724 955 544

email: skolafilipka@gmail.com

<https://skolafilipka.cz>

ředitelka: Ruth Konvalinková

Setkávání - brněnský evangelický měsíčník. Verze pro elektronickou distribuci. Ročník 2021 (XXIII). Vydávají sbory Českobratrské církve evangelické Brno I a Brno II. Odpovědní redaktoři: Jiří Gruber, Martin Horák. Obálka Iva Tůmová. Registrováno pod číslem MK ČR E12109. Doporučená cena jednotlivého čísla 20 Kč. Roční předplatné 200 Kč. Redakce: 602 00 Brno, Opletalova 6. Vychází 10x ročně.